חוצים נכון: ישר, עם מבוגר ובאור הירוק

כיתה ב' | זה"ב – זהירות בדרכים | 45 דק' | שיעור לפי מעגל הלמידה · מערך למורה

❓ מה עושים, ובאיזה סדר, כדי לחצות כביש בבטחה?

עיגון בתוכנית הלימודים: "ללמוד תנועה" – תוכנית לימודים בבטיחות בדרכים לכיתות א'–ב'; הפעילויות לכיתה ב' "אלכסון מביא אסון" ו"חצייה בטוחה". (משרד החינוך, המרחב הפדגוגי – זהירות בדרכים ליסודי, חומרי הוראה ולמידה: "תנועה ותנוחה" (תוכנית "ללמוד תנועה" ופעילויות לתלמידים))

„"ללמוד תנועה' היא תכנית לימודים בבטיחות בדרכים לכיתות א' ו-ב' בבית הספר היסודי. מטרת התכנית לטפח את ההבנה שהשותפות בין משתמשי הדרך וההתחשבות בשונות הן בבסיס ההסדר החברתי שתרבות ההתנהגות בדרכים מחייבת." · פעילויות: "אלכסון מביא אסון (כיתה ב) – חידון בנושא הכללים לחצייה בטוחה"; "חצייה בטוחה (כיתות ב) – פעילות על חצייה בטוחה המשלבת דיון, התנסות מעשית וחוויה אישית""

מטרות

מטרה מרכזית: התלמידים יבצעו חצייה מומחשת בחצר לפי שבעת שלבי החצייה הבטוחה בסדר הנכון (עם מבוגר, במעבר חצייה, עצירה בשפת המדרכה, המתנה לאיש הירוק, הסתכלות שמאלה–ימינה–שמאלה, חצייה בקו ישר בהליכה, המשך הסתכלות) וינמקו שני שלבים.

- התלמידים יסדרו לפחות 6 מתוך 7 שלבי חצייה בסדר הנכון.
- התלמידים ימדדו בצעדים חצייה ישרה וחצייה באלכסון בחצר וינמקו בעזרת המספרים למה חוצים בקו ישר.
- התלמידים יסבירו מה עושים כשהאיש באור להולכי רגל אדום וכשהוא ירוק.
- התלמידים ינמקו למה ילד עד גיל 9 חוצה כביש עם מבוגר (המלצת הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים).

ידע קודם: עצירה על פי אות (שיעור "עצירה" בכיתה א' – "ללמוד תנועה"). · מושגים: מדרכה, כביש, מעבר חצייה (כיתה א'). · ספירה עד 20 והשוואה "יותר / פחות".

מושגים: מעבר חצייה · אור להולכי רגל · חצייה בקו ישר · הסתכלות לשני הצדדים · מבוגר מלווה

חומרים: גיר צבעוני או סרט הדבקה לסימון "כביש" ומעבר חצייה בחצר בית הספר · כרטיסי שלבים מודפסים (7 כרטיסים לכל קבוצה) · עיגול אדום ועיגול ירוק מקרטון (אור להולכי רגל) · דף עבודה לרישום מספר הצעדים · מקרן ללוח החכם

בטיחות: התרגול נעשה רק על "כביש" מסומן בחצר בית הספר, ללא תנועת רכב.

מהלך השיעור לפי שלבי מעגל הלמידה

1. פתיחת המעגל – איתור ידע קודם **6 דק'**	*מאתרים ידע קודם על חציית כביש ומעוררים שאלה.* 1. שואלת: "מי חצה היום כביש בדרך לבית הספר? עם מי? איך ידעתם מתי מותר לעבור?" 2. מבקשת מכל ילד להראות בידיים מה הוא עושה לפני שהוא חוצה, ורושמת על הלוח את הפעולות שעלו – בלי סדר. 3. מציגה את השאלה המובילה: "יש הרבה פעולות – האם הסדר שלהן חשוב? מה אתם משערים?" **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "חציתי עם אמא", "חיכינו לאיש הירוק", "הסתכלנו לצדדים". • תפיסה שגויה נפוצה: "אם אין מכוניות אפשר לחצות גם באדום" ← תגובת המורה: "נבדוק את זה היום – מה אומר האיש האדום?"

2. התנסות **13 דק'**	*מסדרים את השלבים ובודקים בחצר מה ההבדל בין חצייה ישרה לחצייה באלכסון.* 1. מחלקת לקבוצות כרטיסי שלבים מעורבבים; כל קבוצה מסדרת (4 דקות) ומשווה לסדר בסימולטור על הלוח. 2. יוצאת עם הכיתה לחצר, למשטח שסומן בגיר כ"כביש" ברוחב כ-6 מטרים עם מעבר חצייה. 3. ילד אחד עובר בקו ישר וילד אחר עובר באלכסון לפינה הרחוקה; הכיתה סופרת צעדים בקול, והמורה רושמת בטבלה. 4. שואלת: "באיזו דרך הייתם יותר זמן על הכביש? באיזו דרך קל יותר לראות את המכוניות משני הצדדים?" 🕹️ **סימולטור:** שלבי החצייה – מצאו את הסדר שבו חוצים כביש בבטחה. (בעמוד השיעור באתר) **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "בקו ישר 8 צעדים, באלכסון 12 צעדים – באלכסון היינו יותר זמן על הכביש". • תפיסה שגויה נפוצה: "באלכסון מגיעים מהר יותר לחבר" ← תגובת המורה: "ספרנו – כמה צעדים היו? ובזמן הזה איפה עמדתם?"
3. המשגה **9 דק'**	*מן הסידור והמדידה מגיעים לכללים ומגדירים את המושגים.* 1. מציגה את טבלת הצעדים: באלכסון יותר צעדים = יותר זמן על הכביש. 2. מקרינה את השיר "לא חוצים את הכביש לבד" של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ומבקשת להקשיב: עם מי חוצים? 3. אני מדגימה עם עיגולי הקרטון ועם "כביש" על הרצפה: "אני עומדת בשפת המדרכה ואוחזת ביד של מבוגר. האיש אדום – אני עומדת. האיש ירוק – אני מסתכלת שמאלה, ימינה ושוב שמאלה, בודקת שהמכוניות עצרו, וחוצה בקו ישר בהליכה." 4. נעשה יחד: כל הכיתה אומרת את השלבים בקול בזמן שילד מתנדב מבצע. מגדירים: מעבר חצייה, אור להולכי רגל, חצייה בקו ישר, מבוגר מלווה, ומנסחים משפט כיתתי: "חוצים עם מבוגר, במעבר חצייה, באיש הירוק, בקו ישר ובהליכה." **מושגים:** מעבר חצייה – פסים לבנים על הכביש. זה המקום שבו חוצים את הכביש. · אור להולכי רגל – פנס עם איש אדום ואיש ירוק. באדום עומדים; בירוק אפשר לחצות אחרי שמסתכלים לשני הצדדים ובודקים שהמכוניות עצרו. · חצייה בקו ישר – הולכים ישר לצד השני של הכביש. כך הדרך קצרה יותר, ורואים את המכוניות משני הצדדים. · מבוגר מלווה – אדם מבוגר שאוחז בידנו בזמן החצייה. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ממליצה: ילד עד גיל 9 לא חוצה כביש לבד. 🎬 **סרטון:** לא חוצים את הכביש לבד 🎤🎵 (הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים) – youtube.com/watch?v=s99l3kOnO4k **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "עם מבוגר!", "חוצים ישר כי זה קצר יותר". • תפיסה שגויה נפוצה: "בירוק לא צריך להסתכל" ← תגובת המורה: "לפעמים נהג לא שם לב. גם בירוק בודקים שהמכוניות עצרו." **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • למה לדעתכם חשוב להמשיך להסתכל גם בזמן שחוצים, אפילו כשהאיש ירוק?

4. יישום – ביצועי הבנה **10 דק'**	*מיישמים את הכללים בחצייה מומחשת ובשיפוט מצבים חדשים.* 1. מחלקת לשלשות: ילד, "מבוגר" (תלמיד בתפקיד) ומשגיח שבודק לפי כרטיסי השלבים שכל שלב נעשה. 2. כל שלשה מבצעת חצייה ב"כביש" שבחצר; המורה מחזיקה את עיגולי האור ומחליפה צבעים. מתחלפים בתפקידים. 3. מציגה שלושה מצבים קצרים ושואלת מה נכון: חבר קורא לי מהצד השני של הכביש; האיש התחלף לירוק אבל מכונית עוד נוסעת; אין מעבר חצייה קרוב. **משימה:** בשלשה: חצו את הכביש שבחצר לפי כל השלבים. המשגיח מסמן ✔ לכל שלב. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה: "החבר קורא לי – אחכה למבוגר ונחצה יחד במעבר". • תפיסה שגויה נפוצה: "האיש ירוק – אז אפשר ללכת גם אם המכונית נוסעת" ← תגובת המורה: "מי חזק יותר – אני או המכונית? מחכים שהיא תעצור." **שאלות מסדר חשיבה גבוה:** • אין מעבר חצייה קרוב – מה תעשו ולמה?
5. סגירת המעגל – רפלקציה והערכה **7 דק'**	*בודקים הבנה בשאלון ובכרטיס יציאה ומסכמים ברפלקציה.* 1. עונים על השאלון בלוח בהצבעה. 2. כרטיס יציאה מצויר: כל ילד מסמן את הציור של החצייה הנכונה מתוך שלושה. 3. שואלת: "איזה שלב הכי קל לשכוח? איך נזכור אותו?" ומבקשת מכל ילד לספר בבית על שלב אחד. **תשובות צפויות:** • תשובה צפויה בכרטיס: בוחרים את הציור של ילד ומבוגר במעבר חצייה, בקו ישר, באיש הירוק. • תפיסה שגויה נפוצה: בחירת ציור של ילד שחוצה לבד באיש הירוק ← תגובת המורה בשיעור הבא: חוזרים לשיר ולשאלה "עם מי חוצים?" 📝 **שאלון** (6 שאלות) **ורפלקציה** – בדף לתלמיד. 🎟️ **כרטיס יציאה:** סמנו את הציור שבו חוצים נכון: ילד לבד באלכסון, ילד עם מבוגר במעבר חצייה בקו ישר, או ילד שרץ באיש האדום. • נבחר הציור של ילד עם מבוגר במעבר חצייה בקו ישר • הילד יודע לומר סיבה אחת (עם מבוגר / קו ישר / באיש הירוק)

הלימה: מטרה – פעילות – עדות

סידור שלבי החצייה	התנסות: כרטיסי שלבים וסימולטור הרצף	6 מתוך 7 בסימולטור; שאלון פריטים 3–4
מדידה ונימוק לחצייה ישרה	התנסות: ספירת צעדים בחצר בקו ישר ובאלכסון	טבלת הצעדים; שאלון פריט 1
אדום / ירוק להולכי רגל	המשגה: הדגמה עם עיגולי הקרטון; יישום: חצייה מומחשת	תצפית המשגיח; שאלון פריט 2
עד גיל 9 עם מבוגר	המשגה: השיר של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	שאלון פריט 0; כרטיס יציאה

התאמה לשונות

מתקשים	• 4 כרטיסי שלבים בלבד (יד של מבוגר, עוצרים, מסתכלים, חוצים ישר) עם ציור על כל כרטיס • בתרגול בחצר המורה הולכת לצד הילד ואומרת את השלבים בקול • טבלת צעדים עם שתי שורות מוכנות לסימון קווים
בינוניים	• לסדר 7 שלבים ולנמק שניים מהם • לספור צעדים ולרשום בטבלה של שתי שורות

מתקדמים	• לספור צעדים גם בחצייה באלכסון ארוך יותר ולהסביר כמה צעדים "נוספו" על הכביש • להכין כרטיס תזכורת מצויר לשלב שהכי קל לשכוח ולהסביר למה בחרו בו

מחוון

- מסדר/ת לפחות 6 מתוך 7 שלבים בסדר הנכון
- מסביר/ה בעזרת מספר הצעדים מדוע חצייה ישרה בטוחה יותר
- מבצע/ת חצייה מומחשת בחצר עם כל השלבים, כולל עצירה והסתכלות
- עונה נכון: עד גיל 9 חוצים עם מבוגר

רב-תחומיות

- מתמטיקה: מדידה ביחידות לא תקניות: ספירת צעדים בקו ישר ובאלכסון והשוואה "יותר / פחות" – מתוך תוכנית המתמטיקה לכיתה ב', ומשמשת כהוכחה לכלל "חוצים בקו ישר".
- חנ"ג: עצירה מלאה על פי אות, הליכה בקצב שווה ושמירת קו ישר – מיומנויות תנועה מחנ"ג שמתורגלות בחצייה המומחשת.

תשובות השאלון: 1–ב · 2–ב · 3–א · 4–ב · 5–ב · 6–א

🦓 חוצים נכון: ישר, עם מבוגר ובאור הירוק

שם _____ כיתה _____ תאריך _____

❓ מָה עוֹשִׂים, וּבְאֵיזֶה סֵדֶר, כְּדֵי לַחֲצוֹת כְּבִישׁ בְּבִטְחָה?

🕹️ **בסימולטור: מִצְאוּ אֶת הַסֵּדֶר שֶׁבּוֹ חוֹצִים כְּבִישׁ בְּבִטְחָה.**
מָה יִקְרֶה אִם מְדַלְּגִים עַל שָׁלָב אֶחָד? בָּחֲרוּ שָׁלָב וְהִסְבִּירוּ.

_____

_____

🛠️ **משימה:** בִּשְׁלֹשָׁה: חָצוּ אֶת הַכְּבִישׁ שֶׁבָּחַצֵר לְפִי כָּל הַשְּׁלַבִּים. הַמַּשְׁגִּיחַ מְסַמֵּן ✔ לְכָל שָׁלָב.

_____

_____

_____

📝 שאלון

1. עַד אֵיזֶה גִּיל יֶלֶד חוֹצֶה כְּבִישׁ רַק עִם מְבֻגָּר?

◯ עַד גִּיל 5 ◯ עַד גִּיל 9 ◯ עַד גִּיל 15

2. לָמָּה חוֹצִים בְּקֶו יָשָׁר וְלֹא בַּאֲלַכְסוֹן?

◯ כִּי זֶה יָפֶה יוֹתֵר ◯ כִּי כָּךְ נִמְצָאִים פָּחוֹת זְמַן עַל הַכְּבִישׁ ◯ כִּי בַּאֲלַכְסוֹן אָסוּר לְדַבֵּר

3. הָאִישׁ בָּאוֹר לְהוֹלְכֵי רֶגֶל אָדֹם, וְאֵין מְכוֹנִיּוֹת. מָה עוֹשִׂים?

◯ עוֹמְדִים וּמְחַכִּים לִירֹק ◯ רָצִים מַהֵר ◯ חוֹצִים לְאַט

4. אֵיפֹה עוֹצְרִים לִפְנֵי הַחֲצִיָּה?

◯ בְּאֶמְצַע הַכְּבִישׁ ◯ בִּשְׂפַת הַמִּדְרָכָה ◯ לְיַד הַמְּכוֹנִית הַחוֹנָה

5. הָאִישׁ הִתְחַלֵּף לְיָרֹק. מָה עוֹשִׂים קֹדֶם?

◯ חוֹצִים מִיָּד בְּרִיצָה ◯ מִסְתַּכְּלִים לִשְׁנֵי הַצְּדָדִים וּבוֹדְקִים שֶׁהַמְּכוֹנִיּוֹת עָצְרוּ ◯ מְחַכִּים לְאָדֹם

6. חָבֵר קוֹרֵא לְךָ מֵהַצַּד הַשֵּׁנִי שֶׁל הַכְּבִישׁ. מָה תַּעֲשֶׂה?

◯ אֶחְכֶּה לְמְבֻגָּר וְנֵחְצֶה יַחַד בַּמַּעֲבָר ◯ אָרוּץ אֵלָיו מִיָּד ◯ אֶחְצֶה בַּאֲלַכְסוֹן אֵלָיו

🎟️ **כרטיס יציאה:** סַמְּנוּ אֶת הַצִּיּוּר שֶׁבּוֹ חוֹצִים נָכוֹן: יֶלֶד לְבַד בַּאֲלַכְסוֹן, יֶלֶד עִם מְבֻגָּר בְּמַעֲבַר חֲצִיָּה בְּקֶו יָשָׁר, אוֹ יֶלֶד שָׂרָץ בָּאִישׁ הָאָדֹם.

_____

_____

🪞 רפלקציה

מָה לָמַדְתִּי הַיּוֹם עַל חֲצִיַּת כְּבִישׁ?

_____

מָה הִפְלִיא אוֹתִי כְּשֶׁסִּפַּרְנוּ צְעָדִים בָּחֲצֵר?

אֵיזֶה שֶׁלָּב הֵכִי קַל לִשְׁכֹּחַ – וְאֵיךְ אֶזְכֹּר אוֹתוֹ?

עִם מִי אֲנִי חוֹצָה בַּדֶּרֶךְ הַבַּיְתָה?

אני יכול/ה...	בטוח/ה	כמעט	עוד לא
אֲנִי יָכוֹל/ה לְסַדֵּר אֶת שְׁלַבֵּי הַחֲצִיָּה.			
אֲנִי יָכוֹל/ה לְהַסְבִּיר לָמָּה חוֹצִים בְּקַו יָשָׁר.			
אֲנִי יוֹדֵעַ/ת מָה אוֹמְרִים הָאָדֹם וְהַיָּרֹק בָּאוֹר לְהוֹלְכֵי רֶגֶל.			